

Kopsoli

LATVIJAS NEDZIRDĪGO SAVIENĪBAS IZDEVUMS

Iznāk no 1954. gada

2006. gada novembris Nr.21/22 (920/921)

www.lns.lv

Cena 30 santīmi

Valsts svētkus gaidot

Vairot balto tikumu

Lilija Golubeva, Liepāja

Mūsu svētums — ir Latvijas dzimšanas diena, tās vēsture un Latvijas karogs. Savas pārdomas Latvijas valsts svētku priekšvakarā saistīšu ar karoga vēsturi.

Lūk, pirmais nostāsts

Dažādi dzird runājam par karogu, daudzi nezina tā vēsturi. Tāpēc pastāstīšu divas leģendas.

Kādā senā kaujā latvieši atņēmuši ienaidniekiem baltu karogu un uz tā noguldījuši ievainoto virsaiti. Virsaitis pirms nāves piesaucis karotājus un pieteicis: «Zvēriet, ka ienaidnieku padzīsiet no mūsu zemes...»

Drīz virsaitis nomiris. Kad karavīri viņu pacēlušī no baltā karoga, tas vairs nebija balts: viss sarkans asinīs — tikai tur, kur bija gulējis virsaitis, palikusi balta svītra. Ar tādu karogu, pie šķēpa piesietu, latvieši uzvarējuši ienaidnieku un izdzinuši to no savas zemes.

Otrs stāsts

Simt latviešu karavīru no Cēsīm ieradušies Rīgā ar savu karogu — sarkanu ar baltu svītru vidū. Taš bija darināts pēc senču seniem rakstiem par to, ka senāk bijis šāds karogs.

Taču drīz atklājās kāda problēma — šāds krāsu salikums ir arī Austrijas karogam. 1916. gadā tika sagatavots karoga projekts, kur sarkanās joslas veidotas tumšsarkanā tonī attiecībā ar balto svītru 2:1:2. To apstiprināja 1922. gadā. Tas, pēc projekta autoru domām, simbolizē ideju cīņu (sarkanā krāsa) un dzīvi (baltā krāsa). Tātad sarkanais no abām pusēm ieskauj balto.

Latvijas karogs nedzirdīgo rokās visvairāk plīvojis ar sportu saistītos pasākumos

Ieskatīsimies vēsturē! Miers Latvijas zemei nekad nav bijis ilgstošs. Latviju savā starpā dalīja bruņinieki, bīskapi. Svešas valstis nemitīgi pūlējās ieviest savas idejas un cīnījās par kundzību Baltijas jūrā. Tāpēc esam allaž spiesti no visām pusēm, un tā ir zīme, ka latviešiem, lai saglabātu sevi kā nāciju, kā tautu, jābūt stipriem savā Garā!

Tāpēc novēlu vairot balto tikumu — lai dzīvē valda gudrība, labestība, sapratne, piedošana. Tās ir netveramas, nesataustāmas, bet dziļi būtiskas lietas, garīgas vērtības, kurām diemžēl dzīvē un savā sirdī atlicinām arvien mazāk vietas, arvien skopāku laiku.

Un tomēr tieši tāpēc, kad nu esam Eiropā, nevajadzētu ļauties pasaules vējiem, kas pūš uz visām debesu pusēm. Turēsimies pie savas zemes, pie savas valsts un tās karoga, kas beidzot brīvi plīvo Latvijā.

Lai nu kā šajā zemē klājas, bet tā ir mūsu svētā, vienīgā, sūri izcīnītā.

2006.gadā laikraksts
«Kopsoli» iznāk ar Rīgas
Domes finansiālu atbalstu

Šajā numurā

1. lpp. 18. novembris — Latvijas valsts dzimšanas diena, tautas svētki. Atceramies vēsturiskus notikumus pagātnē, ceļu uz mūsu brīvību un neatkarību. Jūsu uzmanībai — raksts, kas veltīts Latvijas sarkanbalt-sarkanajam karogam.

2. — 3. lpp. LNS valdes sēde un tajā apstiprinātais Nolikums par LNS biedru grupām.

4. — 5. lpp. Nedzirdīgo jauniešu aktivitātes pasaulē un Latvijā. Starptautiska tikšanās Maltā, ballīte «Rītausmā», lekcijas, diskusijas.

6. — 7. lpp. Sporta tēma. Vēstures lappuses un šī brīža notikums — jaunie basketbolisti neveiksmīgi startē EČ Stokholmā (komandas foto šajā lappusē).

8. lpp. Mīļi sveiciens novembrī dzimušajiem. Paziņojumi, īpašie apsveikumi.

«Uzsmaidiet saulei!»

Ari tad, kad debesis satumst un raud lietus asaras, un arī tad, kad lapu zelts samīts dubļos zem mūsu kājām, jāprot uzsmaidīt saulei, kas tur, augšā, aiz mākoņiem.

Sveicam ikvienu konkursa dalībnieku — lasītāju, kurš atbildējis pareizi: G.Teteri (Valmiera), M.Okneri (Priekule), A.Simanoviču un I.Palici (Rīga), Ā.Dzirni (Liepupe).

Ar LNS viceprezidenta E.Vorslova laipno roku tika izvilktā viena laimīgā loze ar ANNAS SIMANOVIČAS vārdu. Lūdzam viņu ierasties redakcijā pēc balvas.

Pareizā atbilde bija: «Zināšanas ir bagātība, kuru nevar pazaudēt».

Bet nu meklējiet atkal — šoreiz 10 vārdus! Atbildes gaidīsim līdz 1.decembrim.

LNS valdes sēdē

LNS viceprezidents Edgars Vorslovs iesniedza izskatīšanai Nolikumu «Par LNS reģionālo biedrību grupām».

Nolikuma projekts bija izsūtīts visām biedrībām, tika saņemti arī vairāki priekšlikumi.

LNS valde lēma: apstiprināt iesniegto Nolikumu (tā tekstu skat. 3.lpp.).

Sociālās ziņas

Minimālā alga būs 120 latī

17.oktobrī valdībā apstiprinātie noteikumi paredz, ka nākamgad par 40 stundu darbu nedēļā minimālā darba alga būs 120 latī, bet minimālā stundas tarifa likme – 0,713 latī.

Paaugstināta minimālā stundas tarifa likme riska darbos – 0,815 Ls mēnesī, jo cilvēkiem tādos darbos saskaņā ar Darba likumu ir atļauts strādāt tikai septiņas stundas dienā un 35 stundas nedēļā.

Darba devējam ir pienākums izmaksāt minimālo algu par padarīto arī tajos mēnešos, kad darba stundu skaits ir mazāks par gada vidējo darba stundu skaitu mēnesī (piemēram, februārī), aprēķinot darba algu ar attiecīgu palielinājumu, līdz tā sasniedz minimālo darba algu.

Minimālās algas paaugstināšanai no 90 uz 120 latīem no nākamā gada budžetā papildus nepieciešami 14,5 milj. latī. Plānots, ka pa-

Par veikto sociālās rehabilitācijas un kultūras masu darbu I pusgadā ziņoja LNS viceprezidente M.Piterniece. Visumā aina apmierinoša: gandrīz visās biedrībās pasākumu bijis vairāk (izņemot «Ritasmus»); tās sekmīgi piedalījušās pašdarbības festivālā Valmierā (izņemot Pļaviņas). Apmeklētāju skaits gan nedaudz samazinājies (izņemot Pļaviņas un Smilteni).

LNS valde nolēma sveikt LNS Goda biedri Elvīru Elksni 100 gadu jubilejā.

pildus ieņēmumi budžetā būs 45,3 milj. latī.

Pašlaik minimālo darba algu saņem ap 12% no strādājošo kopskaita, no tiem 91% strādā privātajā sektorā. Šobrīd minimālā alga ir 90 latī, bet minimālā stundas tarifa likme – 0,535 latī.

No LM paziņojuma preseī

Palielinās neapliekamais pensijas minimums

No 1.oktobra palielināta ar ienākuma nodokli neapliekamā pensijas daļa – šo nodokli turpmāk ieturēs tikai no tās pensijas daļas, kura pārsniedz 165 latus.

Pirmās un otrās grupas invalīdiem un politiski represētajām personām, kas saņem vecuma pensiju, ienākuma nodoklis 25% apjomā

Uzmanību!

Viduci – ziņu lapa «Iekļaujies, strādā». Tajā lasiet:

☐ rakstu par notikumiem un pasākumiem reģionu biedrībās;

☐ interviju ar uzņēmīgiem

Dažādos jautājumos E.Vorslovs aicināja apsvērt iespējas, kā apmācīt sociālos darbiniekus, kuri patlaban strādā LNS sistēmā. No 2008.gada 1.janvāra pakalpojumus varēs sniegt tikai tie, kam ir vismaz pirmā līmeņa augstākā izglītība. Viņš norādīja arī uz sociālās rehabilitācijas plānu un atskaišu neapmierinošo kvalitāti un kļūdām šajos dokumentos, aicinot šo darbu veikt rūpīgāk.

Valdes sēdes protokolā ielūkojās: Ilze Kopmane

turpmāk ieturēts no pensiju daļas, kas pārsniedz 203 latus, savukārt trešās grupas invalīdiem – no pensijas daļas, kas pārsniedz 195 latus mēnesī.

Bezdarbnieku ievēribai!

Lai vienkāršotu bezdarbnieka statusa saņemšanai nepieciešamo dokumentu sagādāšanu, iedzīvotājiem vairs nebūs jādodas uz pašvaldību, lai saņemtu dzīvesvietas deklarācijas apliecību, ko uzrādīt Nodarbinātības valsts dienestā.

Tādējādi tiks ietaupīts gan laiks, gan nauda, ko līdz šim nācās patērēt šī dokumenta sagādei.

Lai vēl tālāk vienkāršotu šo procesu, LM izstrādā jaunu «Bezdarbnieka statusa piešķiršanas kārtības» projektu.

un čakiem cilvēkiem, kas at-
raduši darbu-Latvijā.

Ari jūs varat aktīvi iekļauties biedrības projekta «Mēs – sabiedrības daļa II» ietvaros organizētos pasākumos (sk. plānu «KS» nr.19/20-pievienotajā ziņu-lapā).

Citos preses izdevumos

Par nedzirdīgo dzīvi un problēmām parādās raksti arī citos preses izdevumos.

Visbiežāk, kad mūsu ļaudis meklē palīdzību sabiedrībā savu sasāpējušo jautājumu risināšanai (ziedošanu savākšanai bērna vajadzībām u.c.).

Pēdējā laikā ir arī raksti, kas cenšas analizēt dzirdes invalīdu situāciju – viņu iespējas izglītoties, strādāt līdzvērtīgu darbu, saņemt kompensējošus pakalpojumus utt.

Iespēju robežās pēc lasītāju lūguma šos rakstus fragmentāri publicējam arī «Kopsolī». Šoreiz vēršam uzmanību uz diviem, ko īpaši ieteicams izlasīt jauniem vecākiem – žurnālā «Patiesā dzīve» (2006.19.nr.) ievietota plaša publikācija ar daudzām krāsainām bildēm par 218.bērnudārzu; žurnālā «Mans Mazais» (2006. nr.10) raksts «Aleksandra runās latviski» – par dzirdes kohleāras implantācijas konkrēto gadījumu un rezultātu ģimenē.

Iekļuvusi žurnālā «Kas jauns»

Daiga Delle

Liepājnieks Enriko Vācis ir futbolkomandas «Liepājas metalurģ» fans, un šovasar bijusi kāda gana interesanta spēle, kad liepājnieki spēlēja pret Dinamo (Kijeva), kurā spēlēja arī liepājnieks Māris Verpakovskis.

Pēc spēles liepājnieki kā traki metās pie Māra Verpakovska fotografēties. Pūlis bijis tik satracināts, ka Enriko paša fotouzņēmumi nav izdevušies, toties kāds veiksmīgs fotouzņēmums ar viņu ievietots žurnālā Kas jauns, par ko Enriko un viņa draugiem dubultprieks!

Gatavēna redaktore ILZE KOPMANE.
Dizainnīksts GUNTA BIRNĪTE.

Kas bēdas nezina,
tas prieka nepazīst.
Latviešu sakāmvārds

Nākamais numurs 24.novembrī

Nolikums par LNS biedru grupām

1. LNS reģionālās biedrības biedru grupas (*turpmāk tekstā – Grupas*) dibināmas ar LNS reģionālās biedrības valdes lēmumu, ja vismaz 5 biedri izsaka vēlēšanos apvienoties grupā.

2. Grupas var veidot pēc teritoriālā sadalījuma, interešu kopības, nodarbošanās utt.

3. Grupas nav juridiskas personas – tām nav civiltiesiskās tiesībspējas un rīcībspējas – tās nevar savā vārdā slēgt līgumus un kārtot citus darījumus ar fiziskām un juridiskām personām, iegūt un atsavināt mantu, iegūt tiesības un uzņemt pienākumus, kā arī būt prasītājas un atbildētājas tiesā un šķīrējtiesā.

4. Grupas pārvaldes institūcija ir grupas biedru kopsapulce, kas sasaukuma ne retāk kā reizi 2 gados.

5. Grupas biedru kopsapulce ir pilntiesīga, ja tajā piedalās ne mazāk kā puse grupas biedru. Ja teritoriālajās biedru grupās stundu pēc izziņotā kopsapulces sākšanās laika nav kvoruma, kopsapulce ir pilntiesīga pie esošā biedru skaita ar noteikumu, ja tajā piedalās ne mazāk kā 1/3 grupas biedru.

6. Ārkārtējo kopsapulci var sasaukt:

6.1. pēc LNS reģionālās biedrības valdes lēmuma;
6.2. ja to rakstveidā pieprasa ne mazāk kā viena desmitā daļa attiecīgās grupas biedru, norādot sasaukšanas iemeslu, – nekavējoties (bez vainojamas vilcināšanās). Ja LNS reģionālās biedrības valde nesasauca kopsapulci, biedri, kuri prasa kopsapulces sasaukšanu, var patstāvīgi sasaukt kopsapulci, ievērojot kopsapulces sasaukšanas kārtību.

7. Grupas kopsapulces darba kārtība biedriem jāpaziņo vismaz 14 dienas pirms sapulces sasaukšanas.

8. Biedri grupas kopsapulcē var piedalīties tikai personīgi.

9. Katram biedram grupas kopsapulcē ir viena balss.

10. Visus lēmumus grupas kopsapulce pieņem, ja par tiem nobalso vairāk nekā puse klātesošo biedru. Balsošanas veidu nosaka uz vietas.

11. Grupas kopsapulci vada reģionālās biedrības (teritoriālās struktūrvienības) valdes priekšsēdētājs vai grupas vadītājs, ja biedri neievēlē citu sapulces vadītāju.

Kopsapulces gaita tiek protokolēta. Protokolu paraksta sapulces vadītājs un protokolists.

12. Kopsapulces kompetence:

12.1. noklausās grupas vadības pārskatu;
12.2. ievēl un atsauc grupas vadītāju vai biroju, kura skaitlisko sastāvu nosaka grupas kopsapulce;
12.3. ievēl un atsauc grupas biroja locekļus, ko iesaka grupas vadītājs;
12.4. ievēl reģionālās biedrības konferences delegātus, kuru skaitu noteikusi reģionālās biedrības valde;
12.5. apspriež un izlemj citus biedru grupas darbības jautājumus.

13. Reģionālās biedrības grupas birojs

13.1. Grupas biroja locekļi ir rīcībspējīgas fiziskas personas.

13.2. Grupas biroja darbu organizē grupas vadītājs. Grupas vadītāja prombūtnes gadījumā grupas darbu organizē reģionālās biedrības valde.

13.3. Grupas biroja loceklis savus pienākumu pilda bez atlīdzības.

13.4. Grupas biroja loceklim ir tiesības uz tādu izdevumu segšanu, kuri radušies viņa pienākumu izpildes gaitā. Izdevumu segšanas kārtību nosaka reģionālās biedrības nolikums.

13.5. Grupas biroja sēdes

notiek pēc vajadzības, bet ne retāk kā reizi pusgadā.

13.6. Grupas biroja sēdes ir lemttiesīgas, ja tajās piedalās vairāk nekā puse locekļu.

13.7. Visus jautājumus grupas biroja sēdēs izlemj, atklāti balsojot, ar vienkāršu balsu vairākumu. Balsim līdzīgi daloties, izšķirošā ir sēdes vadītāja balss.

13.8. Grupas biroja sēdes tiek protokolētas. Protokolā obligāti ieraksta pieņemtos lēmumus, norādot katra biroja locekļa balsojumu «par» vai «pret» par katru lēmumu.

13.9. Reģionālās biedrības grupas biroja kompetence:

13.9.1. nodrošina LNS reģionālās biedrības valdes lēmumu izpildi;

13.9.2. koordinē biedru grupas darbu;

13.9.3. sasauca biedru grupas kopsapulces;

13.9.4. apspriež un izlemj citus ar grupas darbu saistītus jautājumus, kas nav ekskluzīvā reģionālās biedrības valdes kompetencē,

13.9.5. nodrošina grupas biedrus ar nepieciešamajām ziņām un dokumentiem, kas attiecas uz grupas darbību, kā arī sagatavo attiecīgu pārskatu pēc viņu pieprasījuma.

APSTIPRINĀTS ar Latvijas Nedzirdīgo savienības Valdes Lēmumu Nr. 6 — 1 2006.gada 30.augustā

† Līdzjūtība

*Ir tumsa nodzēsusi silto liesmu,
Un grūti apvert to, cik zudums liels.
Izsakām visdziļāko līdzjūtību
Pētera Ugāra tuviniekiem, viņu
mūžībā pavadot.*

RB Vidzemes grupa

† Izsaku lielu līdzjūtību Uļjanai Salietei sakarā ar vīra nāvi.

Māsa Domna Filipova
no Daugavpils

† Aizgājuši mūžībā

† Aizgājis atstājot pēdas
dzimtenē, ļaužu miņā...
Aizgājis mūžībā Pēteris Ugārs
(1914. 17.VIII — 2006. 19.X).

†

Helmuts Krasnovskis
(1927. 6. IX — 2006.X)

†

Pauls Gunārs Runcis
(1931. 18.X — 2006.X)

Rīgas biedrība

Pateicība

Rīgas biedrība pateicas saviem ziedotājiem. Tie ir: Guliko Kandelaki, Pēteris Balodis, Anna un Ēvalds Abakoki (katrs pa 3 LVL); Andris un Inta Ubarsti (katrs pa 2.50 LVL); Staņislava un Georgijs Strupkas, Ira Kuļikova (katrs pa 1 LVL).

KC "Ritausma" atcina

*25.novembrī tuvinieku
un draugu pulkā tiks
godināti apālo gadskār-
tu jubilāri.*

*Visi laipni lūgti uz
tradicionālo pasākumu
"Zelta briedumā".*

*Iepriekš jāpiesakās pie
M. Piteriņieces.*

Jaunieši eksotiskajā Maltā

Ivars Kalniņš

Soruden nedzirdīgo jauniešu organizācijas «Efraims» pārstāvji Elfa Zariņa, Tatjana Osetrova un Ivars Kalniņš piedalījās starptautiskajā Eiropas līmeņa seminārā Maltā – vienā no ES sastāvā ietilpstošām valstīm. Šī mazā valsts mums vēl ir visai pasveša, tāpēc šajā rakstā sniegšu ieskatu gan par valsti, gan semināru.

Īsi par Maltu

Maltas valstī apvienotas trīs salas: Malta, Komino un Gozo. Tās atrodas Vidusjūrā starp Itāliju un Tunisiju. 316 km² platībā dzīvo 400 tūkstoš iedzīvotāju (salīdzinot attiecīgi ar Rīgu: 307 km² un 800 tūkstoši iedzīvotāju). Galvaspilsēta ir Valleta. Oficiālās valodas ir maltiešu un angļu. Maltiešu valodai ir arābu izcelsme, tomēr rakstība – pēc latīņu alfabēta.

Salās dažādos laikos saimniekoja fenīkieši, romieši, arābi, spāņi un angļi. Maltai bijusi sarežģīta vēsture: daudzas valstis vairākkārt sagrābuši šo pundurvalsti, neatkarību oficiāli ieguvusi tikai 1964. gada, vēl pēc 10 gadiem tā kļuvis par republiku, bet 2004. gadā to reizē ar Latviju uzņēma ES saimē. Maltas ekonomika attīstās, pateicoties tūrismam, peļņu nes arī kuģu būvniecība un vieglā rūpniecība. Šī valsts bagāta ar vēsturiskām vietām, ir pat svētnīcas, kas ir senākas par Ēģiptes piramidām.

No kreisās:
I. Pumpure, E. Zariņa,
Maltas premjers,
T. Osetrova, I. Kalniņš

Nedzirdīgie maltieši

Šajā valstī nav oficiālas statistikas par nedzirdīgajiem – zināms, ka tur dzīvo ap 400 nedzirdīgo, bet jauniešu ir ap 40 (aktīvie ir tikai 7).

Maltas Nedzirdīgo asociācija sāka darboties 1974. gadā. No asociācijas biedriem apmēram puse ir nedzirdīgie. Asociācijas darbā ir ap 100 aktīvi nedzirdīgie, bet tur šobrīd nav algotu darbinieku. Pašlaik šīs asociācijas prezidente ir 27 gadu jaunā nedzirdīgā maltiete. Mums par brīnumu, šajā zemē ir tikai viena ģimene ar nedzirdību paaudzēs, bet pārējie nāk no dzirdīgo ģimenēm.

Klubs atvērās tikai 1981. gadā Valletā. Tas ir atvērts tikai piektdienas vakaros un svētdienas rītos. Nedzirdīgo aktivitātes ir saistītas ar sporta, sociāliem un reliģijas pasākumiem. Tur pašlaik strādā tikai viens tulkis (agrāk divi). Viņa darbu apmaksā Izglītības ministrija. Eksistē zīmju valodas centrs, kurā veic zīmju valodas pētniecības darbu, gatavo vārdnīcas un organizē apmācības kursus. Interesanti, ka darba dienās piecas minūtes TV ziņu jaunumus stāsta paši nedzirdīgie jaunieši zīmju valodā, nevis surdotulks.

Valsts nodrošina bezmaksas dzirdes aparātus tikai nedzirdīgiem bērniem, bet pieaugušajiem – par maksu. Kohleārie implantanti šajā zemē ir aktuāli, valsts piešķir finansējumu nedzirdīgo bērnu dzirdes implantācijai. Tomēr kohleāro implantu ielikšanas operācijas notiek citā valstī. Tie šobrīd ir 15 nedzirdīgajiem. Tā nu ir, ka šajā valstī atrodas finanses šim dārgajam pasākumam, bet tulkus pakalpojumiem – ne.

Vērojams, maltiešu nedzirdīgajiem

lielākoties ir attīstīta runas valoda, tāpēc šaubu nav, ka viņi vairākumā mācās integrētās skolās.

Tomēr viņus neapmierina esošā mācību metodika un skolotāju zīmju valodas neprasmē. Nedzirdīgie pārvalda gan maltiešu, gan angļu valodu. Pastāv arī

nedzirdīgo un neredzīgo skola, vienā klasē varot būt 4 nedzirdīgie. Tomēr šo skolu apmeklē maz nedzirdīgo. Profesionālās skolās mācās tikai 5 nedzirdīgie, bet studentu vispār nav. Jāatzīst, profesionālās izglītības iespējas ir stipri ierobežotas – nav sistēmas, kas to varētu veicināt.

Arī nodarbinātības ziņā nedzirdīgajiem nav nekādu labo izredžu – viņi galvenokārt strādā zemu apmaksātā darbā. Valsts piešķirtā pensija ir 60% no iztikas minimuma. Nodarbinātības likumā gan paredzēta kvotu sistēma – darbavietās jābūt 2% invalīdu, diemžēl tas netiek ievērots.

Seminārs

NJVDO «Efraims» pēdējā laikā strauji paplašina starptautiskos kontaktus, un ar Maltu tie pastāvēja kopš 2004. gada. Maltas Nedzirdīgo asociācija šogad realizē starptautisku projektu un tā ietvaros organizēja semināru «Iespējas un tiesības nedzirdīgiem jauniešiem», pieaicinot septiņu valstu pārstāvjus no Vācijas, Somijas, Latvijas, Lietuvas, Rumānijas un Polijas. Projekta mērķis ir attīstīt nedzirdīgo jauniešu nākotnes perspektīvas, celt viņu pašapziņu un veidot valstī pozitīvu politiku attiecībā uz nedzirdīgo dzīvi.

Šis seminārs bija atšķirīgs ar to, ka katrai valstij vajadzēja ņemt līdzi savu tulkus, kas pārvalda angļu valodu. Tāpēc pieaicinājām Ivetu Pumpuru kā mūsu tulkus.

Semināra laikā katras valsts tulki tulkoja saviem tautiešiem, kad tika runāts skaņu valodā. Semināra organizatori un lektori galvenokārt bija dzirdīgie.

Lekcijas un diskusijas

Četrus dienu garumā bija gan vērts paklausīties, gan priekš apmainīties ar viedokļiem. Tēmas bija visai aktuālas: *Ko nozīmē būt nedzirdīgam savā zemē? Vai nedzirdīgie ir invalīdi? Kā pilnveidot nedzirdīgo dzīves kvalitāti? Kādi sociālie pakalpojumi pieejami katrā Eiropas zemē u.c.*

Diskusijas raisījās tāpēc, ka bija visai atšķirīgi priekšstati šajos jautājumos. Zinošāki izrādījās Somijas, Vācijas un Latvijas pārstāvji, kas prata skaidri formulēt optimālus risinājumus. Pārējie visam vēriģi sekoja, bet maltieši ne reizi neizteicās – radās iespaids, ka viņi šajos jautājumos nav iedziļinā-

jušies. Piemēram, par nedzirdīgo identitāti un nedzirdīgo problēmas risināšanu politikas līmenī viņiem nebija ne mazākas jausmas.

Pie Maltes premjera

Nākamajā dienā pēc diskusijas sekoja vizīte pie premjera. Tās mērķis bija runāt par to, ko maltieši vēlas sagaidīt no valsts. Jāatzīst, viņi paši tomēr nemācēja to pateikt, tālab pārējie tikšanās dalībnieki apsprieda pasākumus nedzirdīgo dzīves uzlabošanai. Maltes premjerministrs Laurence Gonzi tiešām uzmanīgi uzklusēja nedzirdīgo kopienai. Ienāca prātā: vai būtu iespējams, ka mūsu premjers Kalvītis atrastu laiku, lai tiktos ar nedzirdīgajiem?

Mūsu sajūta Maltes valdības ēkā bija varena. Augstā valdības persona bija pretimnākoša, solot rast problēmu risinājumu.

Pieņemšanas laikā bez mitas zibsnīja fotoaparāti un darbojās TV kameras. Vakarā no otrajā dienā par šo notikumu bija izplatītas ziņas masu medijos.

Prezentācijas

Projekta ietvaros katrai valstij bija jāprezentē, ar ko īpaša viņu valsts: tradicionālus ēdienus un tērpus, citas kultūras iezīmes. Protams, jāstāsta par savas valsts nedzirdīgajiem.

Mēs, latvieši, prezentējām LNS un *Efraimu*, kā arī EQUAL projektu, Baltijas reģiona nedzirdīgo jauniešu apmaiņas pasākumu šovasar. Ietērpāmies tautastērpos un izdancinājām citus dalībniekus. Arī maltiešu nedzirdīgie ļoti skaisti demonstrēja savas tradicionālās dejas, tās tiešām bija eksotiskas. Savu-

kārt poļi izpildīja polonēzi atbilstošos tērpos.

Izbaudījām tradicionālus ēdienus un dzērienus. Mēs pasniedzām mūsu slaveno balzamu, lietuvieši – alu, rumāņi – vīnu un kandžu utt.

Bet maltiešu tradicionālos ēdienus izbaudījām citā dienā nedzirdīgo klubā. Tie bija gana neparasti un neiedomājami, tomēr visi mutē ņemami. Tur bija iespēja arī tikties ar maltiešu nedzirdīgajiem — atsaucīgiem, dzīvespriecīgiem un labestīgiem ļaudīm.

Atpūta

Pēc lekcijām un diskusijām notika atpūtas pasākumi, un jāsaka, ka to programma izvērsās neizsakāmi valdzinoša. Semināra laikā tur gaisa temperatūra sasniedza 35 grādu karstumu, tāpēc parasti uzturējamies viesnīcas baseina un jūras tuvumā vai kādā citā pilsētas pludmalē.

Neizpalika arī tādas nopietnas aktivitātes kā pludmales volejbols, boulingss, iepirkšanās maratons galvaspilsētā u.c. Kādu vakaru bijām Pacevilles pilsētā, kur valda mūžīgā nakts uzdzīve, ir daudz naktsklubu un līdzīgu tūsiņu vietu ar aurojošiem jauniešu pūļiem. Uz ielas daļa visādu klubu kartiņas, par ko naktsklubā var dabūt bezmaksas kokteili.

Bijām izbrīnīti, ka šajā pilsētā var izkļaidēties bez maksas, ko nodrošina gan brīva ieeja klubā, gan dzērieni (tikai pret kartiņu un vienu reizi). Tādas kartiņas bija izmētātas uz ielas.

Mēs dzīvojam četrzvaigžņu viesnīcā, kuras apkārtnē bija pieejami daudzi atpūtas piedāvājumi. Paēst varēja

darbību vadīja Minna Katainena no Somijas, Somijas Nedzirdīgo jauniešu organizācijas valdes locekle, Eiropas nedzirdīgo Jauniešu sekcijas sekretāre. Izrādījās, ka lielākoties mūsu jaunieši nezina, kas tas ir – līderisms, ko tas nozīmē. Izvērtās gara diskusija ar skaidrojumiem – tomēr, šķiet daudziem tas vēl palika nesaprasts līdz galam. Tāpēc esam iecerējuši šo tēmu atkārtot līdzīgos pasākumos un pilnveidot jauniešu zināšanas.

Zīmju valoda nav palīgīdzeklis

Otro interesanto tēmu – «zīmju valodas vēsture» risināja Alīna Bergmane no Zviedrijas. Ļoti interesanti viņa stāstīja par zīmju valodas vēsturi, sākot no tālas pa-

daudz un garšīgi. Uzturēties bija visai patīkami. Tur galīgi aizmirsās ikdienas dzīves rutīna, kas steigas pilnos cilvēkus piemeklē Latvijā. Maltā nemanīja šo aizņemību, stresu un sūrošanos par laika trūkumu un darba daudzumu. Bija tik mierīgi, jautri, satīcīgi un jauki.

Pēdējā dienā aizbraucām ekskursijā uz Gozo sālu. Šī vieta ir ar visbagātāko vēsturi. Visumā esam ļoti gandarīti ar redzēto un uzzināto. Šeit pabūt bija patiešām vērts.

Secinājumi

Semināra noslēgumā secinājām, kāpēc maltieši realizē šo projektu. Acīmredzot tāpēc, ka nedzirdīgo dzīves kvalitāte valstī vēl ir zema, pat zemāka nekā mums Latvijā. Vērojams, ka nedzirdīgajiem trūkst iniciatīvas un motivācijas rast nedzirdīgo problēmu risinājumus.

Tālab no uzaicinātiem valstu pārstāvjiem projekta ietvaros viņi cerēja un arī varēja pārņemt pieredzi, idejas un informāciju, lai stiprinātu savu identitāti un vērstu plašāku darbību, uzlabojot nedzirdīgo dzīves apstākļus.

Interesants fakts: Maltā mašīnām numura zīmes ar trešo pēdējo burtu D, piemēram, AAD 123 nozīmē, ka šo mašīnu vada invalīds, arī ar dzirdes traucējumiem. Tur mašīnas brauc pa otro ceļa joslu kā Īrijā un Anglijā.

Paldies IVETAI PUMPURAI par neatsveramo palīdzību, veicot tulku darbu šajā seminārā. Mums ir īpašs prieks par viņas starptautiskās zīmju valodas prasmī.

Paldies TATJANAI OSETRVAI par koordinatora darbu.

gātnes. Īsumā par to! Zīmju valoda radusies sen, bet apzināta ap 1900.gadu kā saziņai domāts palīgīdzeklis. Pamazām šī valoda pilnveidojās vienlaikus ar orālo metodi.

1974.gadā zviedru profesore Bergmane no Zviedrijas universitātes ieinteresējās par nedzirdīgo kultūru un zīmju valodu. Lai iejustos nedzirdīgo dzīvē, viņa pa savam apguva arī zīmju valodu.

Sākotnēji viņa domājusi, ka nedzirdīgie zīmju valodu izmanto kā palīgīdzekli. Dziļāk un tuvāk iepazīstoties ar nedzirdīgo dzīvi, viņa saprata, ka nedzirdīgie nav invalīdi, bet sociāla minoritāte, atsevišķa kopiena ar savu kultūru, dzimto valodu, vēsturi un tradīcijām.

Nobeigumu lasiet 8.lpp.

Nedzirdīgo jauniešu diena

Elfa Zariņa

Kā jau ierasts katru gadu, arī šoruden – nu jau piekto reizi organizējam nedzirdīgo dienas pasākumu tieši jauniešiem.

29.septembrī Rīgas 8. vakara – maiņu vidusskolā pēc mācību stundām notika lekcijas – praktiskās nodarbības par dažādām tēmām, bet nākamajā dienā – pasākumu komplekss KC «Rītausma».

Vai tu zini, kas ir līderisms?

Pirmā lekcija – «Līderisms». Šo no-

Nedzirdīgo sports Latvijā (1920 — 1945)

Sākumu lasiet «KS» nr. 19/20
Jadviga Bočkāne

Nodibinās «Nedzirdīgo sports»

A.Žohovskis bija ļoti prasmīgs automehāniķis, tāpēc karam sākoties, darbavietas meistars viņu paņēma sev līdz uz Vāciju, bet viņa ģimeni – sievu un dēlu Zigismundu atstāja Rīgā, cerot, ka drīz atgriezīsies.

A.Žohovskis nepārvaldīja latviešu valodu, tomēr spēja noorganizēt un vadīt nedzirdīgo sporta klubu, jo viņam bija lieliski tulki – paša māte un māsa. Viņa vadības laikā strauji pieauga sportistu skaits, kuri iesaistījās šādos sporta veidos: šahā, dambretē, futbolā, galda tenisā, vieglatlētikā, paukošanā, smagatlētikā. Futbolistus un basketbolistus ar emblēmu «Nedzirdīgo Sports» savā laikā pazina visā Latvijā. Liels notikums šajā periodā bija Valsts prezidenta K.Ulmaņa 200 latu ziedojums sporta klubam inventāra iegādei – bumbām un futbolistu tērpiem.

«Nedzirdīgo Sportam» visciešākās draudzības saites bija ar igauņu kaimiņiem. Katru gadu notika viņu tikšanās gan apspriedēs, gan sporta laukā.

Apvienošanās biedrībā

1937.gadā starp dažādām nedzirdīgo organizācijām pastāvēja nesaskaņas. Lai tās novērstu un saliedētu nedzirdīgo kopienu, Sabiedrisko lietu ministrija nolēma apvienot Latvijas Nedzirdīgo biedrībā: Rīgas Nedzirdīgo biedrību, biedrību «Nedzirdīgo Sports» un ebreju nedzirdīgo biedrību «Bunds». No tā laika pie šī biedrības darbojās sporta sekcija.

Sākumā to vadīja Augusts Zatermanis, no 1942.gada – Dzintars Sviķeris. Vācu armijai atkāpjoties sarkano pārspēka priekšā, Dz.Sviķeris savā vietā iecēla Georgu Poršu un pats emigrēja uz ārzemēm...

Sasniegumi sportā vietējā mērogā

Pirmskara gados neatkarīgās Latvijas apstākļos republikas čempionāti tika dēvēti par valsts meistarsacīkstēm un to uzvarētāji – par Latvijas meistariem.

Sportā nedzirdīgie centās līdzināties dzirdīgiem pilsoņiem un aktīvi piedalījās dažādās dzirdīgo organizētās sacensībās. Iestājās par biedriem Latvijas Galda tenisa savienībā un Rīgas apgabala Futbola savienībā.

1939.gadā Basketbola savienība atļāva nedzirdīgo komandai – Dz.Sviķerim, O.Rublim, E.Cielavam, E.Rasmanim, A.Meijam u.c. piedalīties Rīgas meistarsacīkstēs. Tolaik nedzirdīgie Eiropas valstīs basketbolu vēl nespēlēja.

Atsevišķi sportisti trenējās arī citos sporta veidos: vieglatlētikā – P.Ugārs, P.Čapulīšs; ātrsliedzē, slēpošanā un vieglatlētikā – O.Rublis; paukošanā ar zobenu – Dz.Sviķeris; peldēšanā un riteņbraukšanā – A.Zatermanis; lēkšanā ar slēpēm – A.Celms (bija četras reizes valsts meistara godā starp dzirdīgajiem!); novusā – V.Bauers, A.Baškis, A.Dzinters; peldēšanā un boksā – A.Krauklis. Jāpiemin arī daži nedzirdīgie sportisti ārpus Rīgas – V.Čura (Vētra) no Jelgavas pilsētas, M.Gulbis no Liepājas sporta biedrības «Olimpija», A. Iesalnieks no Kuldīgas – palīdzēja savas pilsētas dzirdīgo komandai cīnīties pie rūtota galdiņa šahā.

Ceļā uz iekļaušanos pasaules aprītē

Lai 1939.gadā piedalītos Pasaules sporta spēlēs Zviedrijā, Stokholmā, bija jāiestājas Starptautiskajā nedzirdīgo sporta organizācijā. Lai to panāktu, Vi-

dzemes Kurlmēmo biedrība sāka sarunas par iestāšanos un iesniedza lūgumu par to arī Latvijas Fiziskās kultūras un sporta komitejai. Komiteja deva mutisku piekrišanu. Uz tā pamata tika nosūtīts lūgums Starptautiskajai nedzirdīgo sporta savienībai – uzņemt Vidzemes kurlmēmo biedrību šajā savienībā. Tas bija pirmais mēģinājums iesaistīties pasaules sporta aprītē (CISS). Atbilde bija noraidoša – Vidzemes kurlmēmo biedrību nevarēja uzņemt tāpēc, ka Latvijas atsevišķās nedzirdīgo sporta biedrības vēl nebija apvienotas savā nacionālā organizācijā.

Pirmie starti pasaulē

Līdz šim nav zināms, kā gan CISS atļāva Latvijas sportistiem piedalīties 5.Pasaules nedzirdīgo vasaras sporta spēlēs Zviedrijā, Stokholmā (1939), jo tad nedzirdīgajiem vēl nebija nodibināta sava sporta organizācija Latvijā. Acīmredzot toreiz dalības noteikumi nebija tik stingri kā pašlaik. Uz šo olimpiādi par savu naudu aizbrauca sportisti P.Ugārs un A.Zatermanis, delegācijas vadītājs Rīgas Kurlmēmo skolas skolotājs H. Zeibots, karognesējs Dz.Sviķeris, R.Bērziņš un ekskursants J.Kalniņš. Sasniegtie rezultāti nebija nekādi spīdošie: P.Ugārs 1500 m skrējienā izcīnīja 5.vietu, bet 5000 m skrējienā palika pēdējais. Neveicās A.Zatermanim, viņš 100 km šosejas riteņbraukšanā krita. Galda tenisā sacensībās A.Žohovskis nemaz nedabūja piedalīties, jo viņu steidzīgi izsauca atpakaļ uz Rīgu.

Jāpiemin, ka 1939.gadā izcilais slēpotājs trampīnlēkšanā A.Celms piedalījās starptautiskajās Ziemas sporta spēlēs starp dzirdīgajiem Zakopanē.

Jāatzīst, ka tai laikā Latvijas nedzirdīgo sportistu sniegums tālu atpa-

«Nedzirdīgo Sports» futbolisti (1935 — 1937)

lika no nedzirdīgo olimpiešu sasniegtajiem rezultātiem. Izņēmums varētu būt valmieriešu ļoti talantīgu sportistu V.Bitītes, V.Jāņkalna un V.Ciruļa dzirdīgo sacīkstēs sasniegtie rezultāti lodes grūšanā, tāllēkšanā un soļošanā, ar ko viņi varētu cienīgi nostāties blakus pārējo valstu sportistiem.

Centieni apvienoties

Arvien neatlaidīgāk nedzirdīgo sportā izvīrējās prasība un vēlēšanās valsts mērogā apvienoties vienotā saimē un iestāties CISS, jo visi saprata: «Ko nevar viens – var daudzi.» Diemžēl visas labās ieceres un vēlēšanās izjauc karš, kas apturēja arī CISS paplašināšanās aktivitātes.

Ideāli saglabājas cauri laikavētrām

Kara laikā bija liegts pastāvēt dau-

Cerības nepiepildījās

Iveta Kraze

5. – 8. oktobrī Stokholmā, Zviedrijā notika vēl nebijušas nedzirdīgo sacensības basketbolā: pirmoreiz starptautiskā – Eiropas līmenī spēkiem mērojās komandas, kuru sastāvā bija jaunieši līdz 20 gadu vecumam.

Oficiāli šīs sacensības saucās U – 20 EČ, un tās rīkoja Starptautiskā Nedzirdīgo basketbola federācija kopā ar Zviedrijas Nedzirdīgo sporta federāciju..

Ideja realizējas dzīvē

Doma par šādu jauniešu komandu sacensību rīkošanu radās jauno basketbolistu treniņnometnes laikā Viļņā, Lietuvā (2005).

Un tā oktobrī Zviedrijas galvaspilsētā ieradās 6 valstu jauniešu basketbolisti – vīriešu un sievietes komandas no Igaunijas, Latvijas (*attēls 1.lpp.*), Lietuvas, Krievijas, Ukrainas plus pašmāju – Zviedrijas komanda. Uzreiz jāteic, ka sacensības bija labi organizētas gan sadzīves apstākļu ziņā, gan to tehniskā nodrošināšanā un norisē.

Sieviešu komandas mums nav

Latvijas komandas sastāvā bija 8 spēlētāji: Kaspars Unte, Aivis Grāvitis, Jānis Smons, Dainis Liepiņš, Deniss Saldabovs, Kristaps Legzdīņš, Rihards Dārziņš, Raimonds Epners.

Vīriešu komandas (6) spēlēja 2 apakšgrupās pa trīs katrā, bet sievietēm (5) visas sacentās «katra ar katra». Latvija šajā grupā netika pārstāvēta.

Veiksmes un – neveiksmes

Pirmā spēle mūsējiem ar igauņiem bija

dzām sabiedriskām organizācijām arī nedzirdīgo biedrībai.

1942.gadā ar grūtībām izdevās atjaunot darbu, organizējot biedrību «Nedzirdīgo Sports», jo tajā laikā atļāva darboties tikai sporta biedrībām.

Mainījās arī tās emblēma uz balti zaļu karogu ar krāsu šķirtni pa diagonāli (augšā pie kāta balts, apakšā – zaļš) un lidojošu bezdelīgu uz dzeltena fona ar uzrakstu latviešu un krievu valodā «Nedzirdīgo sports». Balts un zaļš bija kluba tradicionālās krāsas. Ar šo karogu nedzirdīgie soļoja fizikultūriešu svētku parādēs pa Rīgas ielām 1946.–1948.gadā.

Pirms svarīgām sacensībām afišā parasti rakstīja arī šādu pantu (autors nav zināms):

veiksmīga – uzvara ar 70:58. Tai sekoja zaudējums ar krieviem 62:93. Šo spēli ietekmēja tas, ka tika diskvalificēts mūsu J.Smons — komandas garākais spēlētājs, kas būtu varējis daudz maz līdzsvarot augumā slaido Krievijas spēlētāju acimredzamo pārsvaru.

Diskvalifikācija!

Bet trešā spēle pusfinālā – ar lietuviešiem beidzās pavisam negaidīti jau otrajā puslaikā.

Divi mūsu labākie spēlētāji lietuviešu agresīvās spēles rezultātā cieta visai jūtamas kāju traumas un nespēja spēli turpināt.

Trenēris V.Bautris vienpersoniski, neapspriežoties ar komandas pārstāvi Ivetu Krazi, nolēma, ka komanda šādā pavājinātā sastāvā spēli nevar turpināt. Tiesnesis, uzklusot šo viņa lēmumu, spēli pārtrauca, un rezultātā komanda tika diskvalificēta. Līdz ar to līdzdalība tālākās spēlēs tai bija liegta.

Izgaisa cerības

Jāatzīst, kā komandas pārstāve biju sarūgtināta un samulsusi par šo «rezultātu». Mēs zaudējām iespēju cīnīties ar Ukrainu par trešo vietu (finālā – I. Lietuva, II. Krievija, III. Ukraina).

Divās spēlēs uzmanīgi sekoju mūsu komandas spēlei, starplaikos piedalījies trenera pārrunās ar spēlētājiem. Uzskatu, ka jautājumu par spēles pārtraukšanu, to nenobeidzot, vajadzēja mums apsvērt kopīgi. Pēc spēles beigām man neizdevās arī noskaidrot, vai šādā gadījumā sacensību nolikums paredz diskvalifikāciju. Atbildes bija izvairogas, iespējams, pašiem organizatoriem nebija noteiktas nostājas.

Kāds man atgādināja par līdzīgu gadījumu, kad Olimpiskās spēlēs Romā ukraiņi atteikušies spēlēt, protestējot pret tiesneša netaisnīgu rīcību. Arī tad komanda tika diskvalificēta.

Šodien mums ir liela diena,
Nav, šķiet, nedzirdīgā neviena,
Kam straujāk nepukstētu sirds,
Kad balts un zaļš mums pretim mirdz.

Šis karogs rotāja arī Latvijas Kurlmēmas biedrības I kongresa prezidiju (1949), taču vēlākos gados tas bez vēsts pazuda.

Tā kā mūsu valsts tika vardarbīgi iekļauta PSRS sastāvā, daudzi nedzirdīgie sportisti — O.Rublis, Dz.Sviķeris, A.Žohovskis, V.Teppans, E.Laiviņš, skolas direktors H.Traubergs un citi, baidoties no padomju nežēlīgām deportācijām, emigrēja uz citām valstīm.

Dažādu laiku maiņas un Otrais pasaules karš tomēr nespēja iznīdēt nedzirdīgo sporta ideju un ideālistus, kas tai ticēja un sekoja. Turpinājums sekos.

Labā mācība – pieredze nākotnei

Lai kāds būtu iznākums, lai kāds bija trenera un tiesneša lēmums vai arī mans personiskais viedoklis, mūsu jauniešiem šīs sacensības jāpieņem kā laba skola, pieredzes mācība un iestrāde startiem nākotnē. Jāizdara secinājumi par savām vajām vietām un tās jānovērs.

Galvenais trūkums – nepietiekamā fiziskā sagatavotība. Tā ir arī pamatā fiziskām traumām, no kurām visvairāk cieta mūsu komanda, jo visvieglāk pretinieks nodara pāri vājākiem. Mūsu puīši godam turējās ar spēkos līdzīgajiem, bet gan fiziskā, gan psiholoģiskā ziņā cieta zaudējumu cīņā ar stiprākajiem (Lietuvu, Krieviju).

Ko darīt turpmāk?

Domāju, mūsu jauniešiem vēl viss priekšā, tikai jāsaprot – no pašiem vien viss atkarīgs: vai nu būs gatavi svīst treniņos, vai mēģinās tikt cauri «pa vieglo». Daudz jādarbojas arī ārpus treniņiem, brīvā laikā, mājās.

Basketbols ir smalka spēle, kas prasa vispusīgu sagatavotību, un to var panākt visdažādākā veidā (krōsi, līdzsvara vingrinājumi, peldēšana utt.).

Jaunie basketbolisti jāveido jau pamatskolā, it īpaši tas attiecas uz meiteņu basketbolu, jo mums vairs nav sievietes komandas šajā kādreiz tik populārā nedzirdīgo sporta veidā. Mīlestībai uz sportu jādzimst tieši skolā, un basketbols nav izņēmums.

Vēroju, ka arī šajās sacensībās Zviedrijā dažādu valstu komandu sastāvā bija skolēni 14 – 16 gadu vecumā. Tā kā iespējas piedalīties dažāda mēroga sacensībās ir, bet to izmantošana lielā mērā ir katra jaunieša rokās – mērķtiecībā, gribā un neatlaidībā sasniegt augstākas virsotnes izvēlētajā sporta veidā.

«Nedzirdīgo Jauniešu dienas...»

Sākums 5. lpp.

Profesore Bergmane izveidoja savu grupu, kas ieinteresēti uzsāka pētījumus, savāca datus un faktus, veica salīdzinājumus un secinājumus šajā virzienā.

Jubilejas reizē

Zviedrijā pirms 25 gadiem izveidojās Zīmju valodas centrs, kas šajā laikā ļoti daudz darijis un panācis, ka valsts un sabiedrība maina viedokli un attieksmi saistībā ar nedzirdīgajiem.

Šī pētniecības grupa iestājas par to, ka nedzirdīgos valstī jāatzīst par sociālu mino-

No kreisās: M. Katainenas lekciju no starptautiskās zīmju valodas tulko Karīna Beisone

ritāti, nevis kā invalīdu kopu.

Daudzu gadu laikā savākie materiāli tika apkopoti grāmatā, kas Zīmju valodas centra jubilejā nodota augstākstāvošām valsts iestādēm, lai mainītu dažādus likumus par labu nedzirdīgajiem.

Par minēto jubileju varējām noskatīties arī videomateriālu, kurā vērojām, kā risinās Zīmju valodas centra 25 gadu jubilejas pasākums – nu gluži kā kinobalvas «Oskara» ceremonijā! Visi smokingos un varkarkleitās, turklāt bez noklātiem galdiem, bet ar galantu oficiantu rosību publikas vidū un superīgiem pasākuma vadītājiem no TV, kuri, protams, ceremoniju novadīja zīmju valodā. Šis pasākums gan saturā, gan formā bija patiešām skaists!

Sestdienu kultūras centrā

30.septembrī «Rītausmas» foajē risinājas tematiskās nodarbības. Par gada laikā veiktajiem pasākumiem, projektiem, semināriem, Baltijas jauniešu nometni u.c. informēja SO «Efraims» (par to visi varēja lasīt «Kopsolī»).

Par Eiropas nedzirdīgo jauniešu organizāciju, tās struktūru un darbību stāstīja Minna Katainena. Viņa iepazīstināja arī ar Somijas nedzirdīgo jauniešu asociāciju. Apmeklētāji uzzināja arī par nesenu Maltā notikušo starptautisko nedzirdīgo semināru. Šis tēmas bija interesantas visiem –

gan pasākuma organizatoriem, gan tā apmeklētājiem.

Balle līdz rītam

Vakara balle «Rītausmā» sākās atpūtos. Afišā bija minēts: būs vakara «nagla». Sanāca daudz jaužu, un notika maza ekspresintervija par tēmu: kāpēc atnācāt uz balli?

Nakts naglas dēļ – tā atbildēja daudzi. Protams, bija nākuši, arī lai satiktu draugus un jautri pavadītu laiku.

Kāds varētu būt nakts pārsteigums? – apmeklētāji minēja un izteica dažādus variantus: striptīzšovs, kāda ministra uzstāšanās, deju parāde...

Nedzirdīgie var visu

Balles pasākumu atklāja «Efraima» prezidenta I.Kalniņa uzruna, kā arī valdes locekļu novēlējumi. Viešņa no Eiropas organizācijas M.Katainena arī izteica rosinošu novēlējumu: «Nedzirdīgie visu spēj un var!»

Apsveikumu jaunās dziesmas «Pīlādži» veidā

sniedza duets Irina un Rolands. Pie «Efraima» sarūpētā cienasta ar kēksu un brīnumjauku dzirkstīgu sveču gaismā balluks nakts garumā ritēja spoži. Par to liecināja jauniešu sejas, smieklu vētra rotaļās un vingrās kājas, kas nīrbēja deju virpulī.

Nakts nagla – indiešu dejas

Tā pienāca laiks ilgi gaidītajam nakts naglas šovam. Tās bija indiešu dejas – «Efraima» velte vakara apmeklētājiem Pasaules nedzirdīgo dienā. Kāpēc tieši indiešu dejas? Tāpēc, ka šajās dejās parādās kustības, dažādas zīmes, kas līdzinās zīmju valodai. Raksturojot deju, tika pastāstīts, ko nozīmē katra kustība un redzamās zīmes. Visus savaldzināja šī deju uzveduma krāšņums.

Pašiem savs reperis

Balles gaitā uzradās reperis Ozo – nedzirdīgs jauniešis. Tika izsludināts konkurss reperu stilā – zīmju valodā. Sacentās 2 dāmas un 2 vīrieši. Uzvarēja N.Hlibova ar savu sievišķīgo šarmu.

Ballei beidzoties, šķīrāmies apmierināti un laimīgi, ņemot līdzi foršu garastāvokli.

Mīļi sveicam

Novembris — šis ir tas pelēkais, saltais, pat nedaudz skumjais pārrejas laiks — no rudens zeltainā krāšņuma uz vizošo ziemas baltumu. Bet tas taču nekas!

Ir labi, jo laiku pa laikam kļusumu dabā pāršķeļ jaundzimušo mazuļu pirmie brēcieni vai skaļi izdziedāti vēlējumi «Augstu laimi, prieku...» jubilāriem kārtējās gadskārtas reizē. Laimi, prieku, veselību arī jums, mīļie!

85

19.XI IVANS PLATONOVŠ, Rēzeknes

80

14.XI GUNĀRS BALTAIS, Rīgas

22.XI VERA VAIVADE, Rīgas

75

26.XI VLADIMIRS FOGELS, Rīgas

28.XI ANASTASIJA PETROVA, Ventspils

70

5.XI LEONS OZOLS OZOLIŅŠ, Rīgas

26.XI MAŅEFA UĻJANOVA, Pļaviņas

65

20.XI LUDMILA DEMURA, Rīgas

55

10.XI JEVGENIJA TAVALOVIČA, Rīgas

13.XI VALDA OZOLIŅA, Rīgas

50

15.XI LARISA VOROBOVA, Rīgas

15.XI TATJANA JELŽOVA, Rīgas

26.XI SARMĪTE ŠIRANTE, Valmieras

Īpašais sveiciens

BAIBAI UN VASĪLIJAM MEIJĀM

Dzīvojiet tā, lai nezūd laimes pēdas,

Esiet stipri, jāuzvar kad bēdas,

Protiet dzīvē saules starus krāt,

Draudzību un mīlu saglabāt!

Mīļi sveicam 35 gadu kāzu jubilejā!

Vedēji Silvija un Jānis

NIKOLAJAM DAMBERGAM

No sirds sveicam 60.dzimšanas dienā! Lai možums un dzīvesprieks vēl daudzus gadus!

Labāk vēlāk nekā nekad sveic:

Latgales grupa

Arī 2007. gadā tev būs uzticīgs draugs — laikraksts «Kopsolī». Nepievil savu draugu! Pasūti savu vienīgo avīzi nekavējoties!

Ikviens gaidīts savā reģiona biedrībā, savā klubā

Ilze Kopmane

Projekta ietvaros sāka ar plānotām aktivitātēm notikuši jau daudzi pasākumi. To vidū — vairākas izziņas ekskursijas uz uzņēmumiem un tikšanās ar pieredzējušiem amata meistariem (Valmierā, Daugavpilī); mutvārdu žurnāli «No A līdz Z» (Pļaviņās, Kuldīgā, Rēzeknē); iknedēļas jaunāko ziņu apskati visos klubos, kā arī vairāki tematiskie vakari «Kopībā spēks» un radošās darbnīcas «Dari, tu vari» (Daugavpilī, Rēzeknē, Valmierā, Liepājā).

Kā liecina pasākuma dalībnieku atsauksmes un aptaujas anketas, interesi izraisījusi arī īpašā projekta darba grupas sagatavotā izbraukuma programma «ES fondi — nedzirdīgajiem» reģionos (Valmieras, Smiltenes, Pļaviņu, Daugavpils, Rēzeknes, Ventspils, Liepājas un Kuldīgas biedrību klubos oktobrī un novembrī).

Pasākuma apmeklētāji tuvāk uzzināja par visiem ES projektiem, kas tikuši un patlaban tiek realizēti Latvijas Nedzirdīgo savienībā. Par to, kādas labas lietas gūtas, kādi darbi paveikti par ES fondu un dažādu Eiropas valstu naudu turpat pusmiljona latu apmērā. To vidū — forumi, apmācības, tehnoloģiskās modernizācijas pasākumi, nekustamo īpašumu remonts, radošās nometnes, pētījumi, pieredzes apmaiņa, dažādi izdevumi, arī «Kopsoli» speciālie pielikumi, un daudz kas cits.

Programmas vadītājs I.Kalniņš iepazīstināja ar viņa vadītās jauniešu organizācijas «Efraims» veikumu un iekļaušanos Eiropas apritē, kā arī vadīja diskusijas par tēmu «Nedzirdīgo identitāte un viņu iespējas mūsdienās». Lielu atsaucību apmeklētājos izraisīja atraktīvo spēļu komplekss «Būt Eiropā».

Sekoiet informācijai par turpmākajiem pasākumiem reģionālajā presē, «Kopsoli» un LNS mājaslapā.

Eiropas Savienības puzzles salikšanā sacenšas smiltenieši

Izbraukuma grupas dalībnieki, no kreisās A.Valdmane, Z.Ungurs, B.Aldersone

Nedzirdīgie darba tirgū: Bez konkurences?

Celtniecība tagad ir topā — pašiem sava brigāde

Daiga Delle

Pašā Siguldas centrā ceļ lepnu daudzdzīvokļu māju «Siguldas terases». Šo objektu pārziņa firma «Mūsu māja» no Rīgas, kurā strādā arī mūsu puisi — daudz! Pateicoties mūsējo brigādes vadītājam Pēterim Kursītim, raksta autoriem bija iespēja pavisoties šajā objektā. Un pusdienas pārtraukumā turpat uz rigpišiem tapa šī intervija.

Raitis Saulītis (29)

Esmu no Ērgļiem. Mani tur atrada Raimonds Kovaļevskis un piedāvāja strādāt kopā. Pirms tam pelnīju iztiku Ērgļos

gaterī, bet no darba aizgāju muguras traumas dēļ. Šajā firmā strādāju jau vairākus mēnešus. Rīgā irēju dzīvokli. Būtu jau labprāt palicis tepat uz vietas, bet visi vagoniņi, kuros dzīvo strādnieki, ir aizņemti.

Par pašu darbu runājos — ir grūtības ar sazināšanos. Tā kā ilgi esmu bijis tikai dzirdīgo sabiedrībā, tad rodas problēmas, sazinoties ar nedzirdīgajiem. Turklāt nesadzirdu arī, kad dzirdīgais no otras telpas gala mani sauc vai kaut ko man saka. Te veicu namdara darbus, tas man ir kas jauns. Vispār man patīk strādāt vienam pašam! Ja cita firma piedāvātu lielāku atalgojumu, ietu tur. Bet tur jau

cita lieta — man jāreķinās, vai mani vispār pieņems, jo: nezinu krievu valodu, man ir dzirdes problēmas. Daudziem apnik ķēpāties ar tādiem kā es.

Vēl viens mīnuss — esmu prom no ģimenes, kura dzīvo Ērgļos. Tomēr sieva ir priecīga, ka man ir darbs, par kuru labi maksā.

Raimonds Kovaļevskis (35)

Mani uz šo firmu Pēteris aicināja jau pirms gada, bet toreiz biju aizņemts ar gadījuma darbiem, tāpēc atteicos. Bet pēc gada tomēr pieņemu šo darba piedāvājumu. Jau pāris mēnešu, kopš strādāju te. Patīk

tas, ka te esmu pieņemts oficiāli, ar sociālajām garantijām. Uzreiz ir drošības sajūta! Un arī tas ir lieliski, ja zini, ka konkrētā datumā un ne dienu vēlāk tiks izmaksāta alga. Ne visur tā ir! Mums ir labs kolektīvs un šefs! Ja darbu piedāvātu Ventspilī, tad brauktu turp strādāt tikai tad, ja maksātu komandējuma naudu. Mums te ir labi — Pēteris katru dienu mūs vadā no Rīgas uz Siguldu un otrādi. Firma apmaksā ceļa izdevumus.

Edgars Veckāgans (21)

Darbu atradu caur drauga paziņām. Tagad esmu špaktelētājs, krāsotājs. ➔

⇒ Par firmu «Mūsu māja» esmu dzirdējis tikai labas atsauksmes. Nevēlētos strādāt kaut kādā apšaubāmas reputācijas firmā.

Pirms gada strādāju par namdari nedzirdīgo puīšu firmā. Pirmos mēnešus maksāja labi, bet tad sāka novilcināt... Tad draugs mani iekārtoja dzirdīgo firmā pie flizēšanas darbiem, bet tur arī bija problēmas — maza alga, darbu kavēja tas, ka savlaicīgi nepiegādāja materiālus.

Mums ģimenē interesants fakts: mana omamma arī strādā celtniecībā. Pats esmu no Ventspils, bet tur darba nav. Varbūt man nepaveicās, bet veidojas tāda sajūta, ka nedzirdīgus tur darbā neņem! Mani pat par dārznieku nepieņēma! Noteikti reiz stāšos augstskolā. Vēlos studēt ģeogrāfiju!

Māris Lapsa (37)

Pusotru gadu jau strādāju šeit un esmu apmierināts ar visu, kas te notiek! Manā ziņā ir špaktelēšana, apmetuma darbi, griestu un citu virsmu sagatavošana krāsošanai. Nekādu grūtību! Ja man piedāvātu strādāt Liepājā, brauktu pat uz turieni, jo šajā firmā viss tiek kārtots oficiāli, ir lielāka drošības sajūta. Pirms tam man neveicās ar darbu, daudzās vietās bija zems atalgojums. Man patīk strādāt šādā nelielā savējo grupā.

(Pēteris: Māris ir vienīgais, kas mani klausī!)

Andis Zoldners (17)

Es strādāju tikai skolas brīvlaikā. Darbu atrast palīdzēja drauga Sanda mamma. Protams, ar prieku piekritu. Šī ir mana pirmā vasara, kad strādāju. Atnācu te bez darba iemaņām, Arnis mani nedēļu apmācīja. Dzīvoju Tukumā, bet Rīgā nakšņoju pie drauga. Mani vienaudži vasarā gan nestrādā, esmu pat viņiem ieteicis izmantot šādu iespēju, bet viņi negrib.

Toties man būs nopelnītā nauda! Man nav nekādu dižo mērķu, naudu izlietošu tāpat — iztikai, apģērbiem, izklaidēm. Protams, mani vecāki priecājas, ka strādāju, un skolotāji arī noteikti būs pārsteigti, jo nezina, ka strādāju. Šogad esmu 11.klasē, tāpēc vēl nezinu, ko pēc skolas vēlēšos darīt.

Sandis Uzors (17)

Iespēju vasaras brīvlaikā pieņēmties meklēju jau pagājušo gadu, bet bez īpašiem panākumiem. Mamma gan atrada nelielu darbu Jūrmalā — tur prievātmājā raku bedres sētas stabiem. Kāpēc gribu strādāt? Vēlos nopelnīt naudu, un te to var! Biju priecīgs, kad šovasar Pēteris uzņēmas atbildību par mani un pieņēma savā brigādē. Tad nu esmu te palīgstrādnieks. Uzskatu, ka darbs ir normāls, vienīgi no rītiem gribas ilgāk pagulēt, kā jau brīvlaikā... Mūs ar Andi apmācīja Arnis. Domāju, ka mēs ātri visu apguvām! Par mums priecājas vecāki. Zinu, ka mani klasesbiedri vasarā nestrādā, bet es noteikti neko nezaudēju!

Arnīs Lukins (22)

Man radnieks ieteica strādāt šeit, un esmu ļoti apmierināts! Labi apmaksāts darbs, alga vienmēr laikā. Pats strādāju jau 3 gadus, sākumā biju metinātājs, esmu beidzis Apes arodskolu. Kā metinātājs, santehniķis braucu uz dažādiem objektiem. Mans darbs bija saistīts ar apkures sistēmām katlumājās. It kā interesanti, bet firma bankrotēja. To, ka mainīju profesiju, nenozēloju ne mirkli, jo te ir labs šefs, neliela grupiņa, līdz ar to labas attiecības!

Inguss Matīss (25)

Pirms šī darba strādāju neoficiālā darbā pie nedzirdīgajiem. Bija problēmas ar darbu sadali, materiālu trūkums, neatbilstoša alga, tāpēc aizgāju prom. Pie Pētera nokļuvu pēc drauga ieteikuma. Man patīk, ka «papīri» ir kārtībā, ir laba alga, par mani maksā sociālo nodokli, tāpat pensijas fonds palielinās, jā, un, varu ņemt kredītu! Labi arī tas, ka ar jebkuru

jautājumu, problēmu varu vērsties pie brigadierā Pētera, viņš zina atbildes uz visiem jautājumiem.

Savulaik mācījos, bet nepabeidzu Rīgas amatniecības skolu. Šo arodu esmu apguvis pašmācības ceļā. Ar kolēģiem saprotos labi, tikai dažreiz jauniņie kaitina ar savu nenopietību. Bet visumā šobrīd esmu ļoti apmierināts!

Pats atbildīgais cilvēks par šo brigādi **Pēteris Kursītis (40)**

Šajā firmā jau būšu nostrādājis 2 gadus. Kā viss sākās? Darbu vadītājs, ko pazinu agrāk, strādāja šajā firmā un man šad tad piespēlēja privātdarbus. Man bija 2–3 strādnieku grupiņa, vairāk cilvēku jau ne-

bija viesnīca «Valdemārs», kurā veicām rekonstrukciju. Bijām atbildīgi par iekšējiem apdares darbiem, krāsošanu, rigipša konstrukciju. Pārsvārā ir iekšējie apdares darbi, virsmu sagatavošana krāsošanai. Ņemam arī blakusdarbus — sevišķi remontdarbus.

Tagad man ir 3 brigādes. Man ir uzticami palīgi — Raimonds Pukšis un Alnis Kuljovs. Cilvēki strādā arī Daugmalē un Torņakalnā. Ik pa laikam zvanu uz katru objektu darbu vadītājam un jautāju, kā manējiem iet.

Kā ar disciplīnu? Cenšos bremsēt plāpāšanu, tā ir tikai lieka laika tērēšana, pa to laiku taču santīmi aizlido... Interesanti, ka gandrīz katrā objektā satiekam savējos arī no citām firmām — Daugmalē un Valdemārā strādāja mūsējie skārdnieki, Siguldā — krāsotāji. Pa saule maza!

Kopš strādāju firmā «Mūsu māja», jūtos daudz labāk! Jā, ir lielāka atbildība, tomēr esmu ļoti apmierināts! Tagad varam padarīt uzreiz vairāk vienā vietā. Izcenījumi uz gabaldarbiem firmā gan ir mazāki nekā privātbiznesā, bet tas nav galvenais. Darbs ir vairāk radošs! Man vēl daudz ieceru, bet pagaidām neko negribu izpaust!

Mans galvenais uzdevums šeit?

Piedāvāto darba apjomu paveikt godam — ar kvalitāti un garantiju!

P.S. Šīs sarunas ar celtniekiem notika vasarā. Šīs tas pāris mēnešu laikā mainījies. Daži aizgājuši strādāt citur vai turpina mācības skolā, citi joprojām turpat.

Ziņu lapu veidoja laikraksta «Kopsoli» redakcija. I.Kopmanes, D.Delles foto iespīests SIA «Elpa-2»

Saule, kas tu būtu bez tiem, kam tu spīdi?

F.Nīče

Šis materiāls veidots ar ES ESF un LV finansējumu atbalstu, projektu administrē Sabiedrības integrācijas fonds. Par tā saturu atbild Latvijas Nedzirdīgo savienība. Eiropas Kopiena un Latvijas valsts nav atbildīga par tā saturu un iespējamo izmantošanu.

Īpašais sveiciens!

Lai visos ceļos veiksmē vada, lai laimes daudz un draugi smaida! Sirsnīgi sveicam 50. dzīves gadskārtā **JURI GRUNDULI**

RSK NS